

**Уплыў ідэалогіі расійскага самадзяржаўя на архітэктурную
і знешні выгляд людзей у Беларусі**

Багдановіч А. І.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

У дакладзе, што быў агучаны на канферэнцыі, былі разгледжаны некаторыя спосабы барацьбы расійскага самадзяржаўя з ідэалогіяй Рэчы Паспалітай “сарматызм”. Была разгледжана гісторыя стварэння і сутнасць афіцыйнай ідэалогіі Рэчы Паспалітай “сарматызма”. На думку шляхты Рэчы Паспалітай, у старажытныя часы сарматы захапілі тэрыторыю, на якой потым утварылася РП, з цягам часу з патомкаў падпарадкаванага насельніцтва гэтай тэрыторыі ўтварыліся саслоўі сялян, купцоў і рамеснікаў, а з патомкаў сарматаў утварылася сама шляхта.

Ідэалагічная барацьба расійскага абсалютызма са старой “сарматскай” ідэалогіяй праяўлялася ў забароне на нашэнне шляхтай нацыянальных кунтушова-жупанавых касцюмаў. Адна з форм супрацьстаяння афіцыйнай ідэалогіі царызма “самадзяржаўю, праваслаўю, народнасці” заключалася ў тым, што шляхта ігнаравала гэту забарону і працягвала насіць “сармацкі” касцюм амаль усю першую палову XIX ст.

Аўтар таксама разгледзеў лёс некаторых касцёлаў і ішых культавых будынкаў, якія пасля далучэння беларускіх зямель да Расійскай імперыі паступілі ў распаражэнне праваслаўнай царквы. Падаўляючая большасць іх была перабудавана ў адпаведнасці з праваслаўнымі культавымі патрабаваннямі і набыла выгляд так званых “мураўёвак”. Таксама была разгледжана гісторыя стварэння ўзгаданага “мураўёўскага” або псеўдарускага стылю. Асновы гэтага архітэктурнага стылю былі закладзены ў 30-я гады XIX ст. галоўным архітэктарам Расійскай імперыі Канстанцінам Тонам, стваральнікам знакамітага Сабора Хрыста Спасіцеля ў Маскве і Крамлёўскага палаца. Акрамя таго Канстанцін Тон апублікаваў атлас узорных праектаў цэркваў, які быў аб’яўлены адзінай крыніцай пры пабудове культавых будынкаў Расійскай імперыі, а таксама ўзорны атлас сялянскіх пабудов. Такім чынам былыя беларускія

каталицкія касцёлы набывалі свой новы выгляд у адпаведнасці з ідэямі Канстанціна Тона.

УДК 629.735

**Патриотическая деятельность православной церкви
в Беларуси в годы Великой Отечественной войны**

Бабаниязова Е.А.

Белорусский национальный технический университет

С первых дней Великой Отечественной войны руководство Русской Православной церкви заняло патриотическую позицию. Уже 22 июня 1941 года с обращением к верующим выступил Патриарший Местоблюститель митрополит Московский и Коломенский Сергей. В этом обращении он от имени Церкви благославил православных на защиту границ Отечества.

Определенная часть православного духовенства не приняла оккупационную власть и лояльно относилась к партизанскому и подпольному движению, следуя установкам Московской Патриархии. Часть из его состава знала о размещении и существовании партизанских отрядов, но не доносила ни о месте их дислокации, ни о лицах, связанных с партизанами, хотя и не всегда помогала им.

Формы помощи партизанам со стороны православных священников были различны: снабжали продуктами, медикаментами, предоставляли кров для отдыха партизан, лечили их раненых, доставали документы, писали фиктивные справки, укрывали молодежь, участвовали в разведках и воевали с оружием. Вступление представителей партизанского клира в партизанские отряды не было массовым, но отдельные случаи были зафиксированы.

Активная помощь фронту со стороны православной церкви в Беларуси началась со времени освобождения республики от немецких войск и продолжалась до конца Великой Отечественной войны. К декабрю 1944 г. православной церковью Беларуси было собрано в фонд обороны страны, семьям и сиротам бойцов Красной Армии 4 миллиона 8872 тысячи рублей. К тому же духовенство приняло активное участие в подписке на облигации 4-го Государственного Военного Займа и внесло более 65 тысяч рублей.